

MA TRẬN ĐỀ KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ I
MÔN : NGỮ VĂN 10 – THỜI GIAN LÀM BÀI: 90 PHÚT
Năm học 2022 -2023

TT	Kĩ năng	Nội dung/đơn vị kĩ năng	Mức độ nhận thức								Tổn g % điểm m
			Nhận biết (Số câu)		Thông hiểu (Số câu)		Vận dụng (Số câu)		Vận dụng cao (Số câu)		
			TN K Q	T L	TN KQ	T L	TN KQ	T L	TN KQ	T L	
1	Đọc	Thần thoại.	4	0	3	1	0	1	0	1	60
		Truyện									
		Thơ trữ tình.									
		Văn nghị luận.									
		Sử thi.									
		Kịch bản chèo, tuồng.									
2	Viết	1. Viết văn bản nghị luận về một vấn đề xã hội.	0	1*	0	1*	0	1*	0	1	40
		2. Viết văn bản nghị luận phân tích, đánh giá một tác phẩm văn học.									
Tỉ lệ điểm từng loại câu hỏi			20 %	10 %	15 %	25 %	0	20 %	0	10 %	100
Tỉ lệ điểm các mức độ nhận thức			30%		40%		20%		10%		
Tổng % điểm			70%				30%				

I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

Đọc văn bản:

Nữ thần Mặt Trời và Mặt Trăng

Nữ thần Mặt Trời và Mặt Trăng là hai chị em, con của Trời. Công việc của Trời giao phó cho hai cô con gái là hàng ngày phải thay phiên nhau đi xem xét thế gian. Cô chị Mặt Trời ngồi kiệu có bốn người khiêng đi. Bọn khiêng kiệu gồm có hai lớp già và trẻ thay phiên nhau. Gặp phải bọn khiêng kiệu già đi chậm, cô Mặt Trời phải ngồi lâu, ngày ở dưới trần hóa dài ra. Đến lượt bọn trẻ khiêng kiệu đi mau, cô Mặt Trời được chóng công việc về sớm thì ngày ngắn lại.

Cô em Mặt Trăng tính tình nóng nảy không kém gì cô chị làm cho thiên hạ ở mặt đất suốt cả ngày đã phải chịu nóng bức vì cô chị, đến đêm lại cũng phải khó chịu vì cô em. Loài người than thở đến tai nhà Trời, bà mẹ mới lấy tro trát vào mặt cô Mặt Trăng. Từ đó cô em đổi tính ra hết sức dịu dàng, khác hẳn với cô chị, nên được người dưới trần ai cũng thích. Mỗi khi cô ngoảnh mặt nhìn xuống trần là lúc đó trăng rằm, ngoảnh lưng lại là ba mươi, ngoảnh sang phải, sang trái là trăng thượng huyền hay hạ huyền. Hôm nào trăng quầng là lúc vết tro trát mặt hiện ra.

Người ta nghe nói rằng chồng của hai nữ thần Mặt Trời và Mặt Trăng là một con gấu. Mỗi lần gấu đến với vợ là sinh ra nguyệt thực hay nhật thực, lúc đó người dưới trần làm ầm ĩ lên đánh trống, khoa chiêng, gõ mõ, để cho gấu xa ra, vì gấu đi lại với vợ, che lấp Mặt Trời, Mặt Trăng làm hại cho mùa màng.

(Theo <https://thegioicotich.vn/nu-than-mat-troi-va-mat-trang/>)

Lựa chọn đáp án đúng :

Câu 1. Phương thức biểu đạt chính của văn bản trên là gì ?

- A. Miêu tả
- B. Biểu cảm
- C. Tự sự
- D. Thuyết minh

Câu 2. Thể loại của văn bản trên là gì ?

- A. Cổ tích
- B. Thần thoại
- C. Sử thi
- D. Truyền thuyết

Câu 3. Biện pháp tu từ nào được dùng chủ yếu trong văn bản trên ?

- A. Nhân hóa
- B. Liệt kê
- C. So sánh

D. Phóng đại

Câu 4. Trong văn bản trên, ai là người kể chuyện ?

A. Ông Trời

B. Mặt Trời

C. Mặt Trăng

D. Người trực tiếp diễn xướng để kể lại cho công chúng

Câu 5. Khi nguyệt thực, nhật thực xảy ra, con người làm ầm ĩ lên đánh trống, khoa chiêng, gõ mõ, để Mặt Trời Mặt Trăng khỏi bị che lấp làm hại mùa màng, liên quan hoạt động nào trong đời sống cộng đồng thời cổ đại ?

A. Lễ hội

B. Liên hoan

C. Cầu nguyện thần linh

D. Thờ cúng

Câu 6. Theo bạn : “*cô Mặt Trời phải ngồi lâu, ngày ở dưới trần hóa dài ra... cô Mặt Trời được chóng công việc về sớm thì ngày ngắn lại.*” giúp bạn liên tưởng đến câu tục ngữ nào dưới đây :

A. Chớp đông nhay nháy, gà gáy thì mưa

B. Đêm tháng năm chưa nằm đã sáng, ngày tháng mười chưa cười đã tối

C. Cơn đặng đông vừa trông vừa chạy, cơn đặng nam vừa làm vừa chơi

D. Mây xanh thì nắng, mây trắng thì mưa

Câu 7. Trăng thượng huyền là hiện tượng trăng như thế nào ?

A. Trăng tròn

B. Trăng chưa tròn

C. Trăng lưỡi liềm

D. Trăng khuyết

Trả lời câu hỏi/ Thực hiện các yêu cầu:

Câu 8 . Nêu ngắn gọn nội dung của văn bản trên.

Câu 9. Theo bạn, vì sao “*cô em đôi tính ra hết sức dịu dàng*” ?

Câu 10. Có ý kiến cho rằng : “*Chịu sửa đổi mình là điều tốt nhưng không còn cá tính và sự khác biệt*”, bạn có đồng tình với ý kiến đó không? Hãy viết đoạn văn 5-7 dòng để trình bày.

II. VIẾT (4.0 điểm)

Từ ngữ liệu phần Đọc hiểu, anh/chị hãy viết một bài luận (khoảng 500 chữ) phân tích, đánh giá nội dung và nghệ thuật của truyện *Nữ thần Mặt Trời và Mặt Trăng*.

Môn: Ngữ Văn lớp 10

A. Yêu cầu chung:

- Giáo viên cần nghiên cứu kĩ hướng dẫn chấm, thống nhất phân chia thang điểm trong từng nội dung một cách cụ thể.
- Trong quá trình chấm, cần tôn trọng tính sáng tạo của học viên. Chấp nhận cách diễn đạt, thể hiện khác với đáp án mà vẫn đảm bảo nội dung theo chuẩn kiến thức kĩ năng và năng lực, phẩm chất người học.

B. Hướng dẫn cụ thể:

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	6,0
	1	C	0,5
	2	B	0,5
	3	A	0,5
	4	D	0,5
	5	C	0,5
	6	B	0,5
	7	B	0,5
	8	Lí giải : - Hiện tượng trong tự nhiên, đặc điểm của Mặt trăng, Mặt trời. - Mối quan hệ giữa thiên nhiên với đời sống của con người. <i>Hướng dẫn chấm :</i> <i>HS trả lời đầy đủ 2 ý 1 điểm</i> <i>HS trả lời được 1 ý 0.5 điểm</i> <i>HS không trả lời 0 điểm</i>	0,5 0,5
	9	Gợi ý : Vì sự than thở của con người, sự trách phạt của nhà Trời và cũng vì bản thân muốn thay đổi. <i>Hướng dẫn chấm :</i> <i>HS trả lời đầy đủ 2 ý 1 điểm</i> <i>HS trả lời chưa đầy đủ ý 0.5 điểm</i> <i>HS không trả lời 0 điểm</i>	1,0
	10	HS có thể đồng tình hoặc không nhưng phải bảo vệ ý kiến của mình. Gợi ý :	0,5

		- Sửa đổi là lắng nghe và để hoàn thiện chính mình. - Tạo sự khác biệt, giữ vững lập trường. - Xây dựng cộng đồng tốt đẹp. <i>Hướng dẫn chấm :</i> - HS trình bày rõ ràng, chính xác, lời văn gãy gọn, hợp chuẩn mực đạo đức, không sai lỗi chính tả. (0,5 điểm) - HS trả lời tương đối rõ ràng, đầy đủ, vụng về trong cách diễn đạt. (0.25 điểm) - HS trả lời sai hoặc không trả lời. (0 điểm)	
II	PHẦN VIẾT		4.0
	Viết bài văn nghị luận phân tích, đánh giá nội dung và nghệ thuật truyện <i>Nữ thần Mặt Trời và Mặt Trăng</i> .		
	a	Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề	0.25
	b	Xác định được đúng yêu cầu của đề: phân tích, đánh giá ý nghĩa, giá trị của văn bản <i>Nữ thần Mặt Trời và Mặt Trăng</i> . Hướng dẫn chấm: - Học sinh xác định đúng kiểu bài và vấn đề bàn luận: 0,5 điểm. - Học sinh xác định chưa đúng kiểu bài và vấn đề bàn luận: 0,0 điểm.	0.5
	c	c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm HS có thể viết bài nhiều cách trên cơ sở kết hợp được lí lẽ và dẫn chứng để tạo tính chặt chẽ, logic của mỗi luận điểm; đảm bảo các yêu cầu sau:	2.5
		Giới thiệu ngắn gọn về thể loại, nhân vật chính và nội dung bao quát của tác phẩm <i>Nữ thần Mặt Trời và Mặt Trăng</i> .	0.5
		- Đặc điểm về nội dung và nghệ thuật: + Phân tích cụ thể, rõ ràng về thời gian thần thoại, không gian thần thoại, cốt truyện, nhân vật với những bằng chứng phù hợp lấy từ văn bản. + Về nội dung, câu chuyện lý giải đặc điểm của Mặt	1.5

	Trời, Mặt Trăng và các hiện tượng trong tự nhiên, qua đó thể hiện khát vọng chinh phục và cải tạo tự nhiên, sự nhận thức về thế giới tự nhiên của người Việt cổ. + Về nghệ thuật, văn bản chứa đựng những đặc trưng của truyện thần thoại: sự phong phú của trí tưởng tượng; cốt truyện đơn giản nhưng hấp dẫn, sinh động; ngôn ngữ kể chuyện giản dị, hồn nhiên; nghệ thuật nhân hóa... Hướng dẫn chấm: + Học sinh phân tích, đánh giá đầy đủ, sâu sắc: 1,5 điểm. + Học sinh phân tích, đánh giá chưa đầy đủ hoặc chưa sâu sắc: 1,0 điểm - 1,25 điểm. + Học sinh phân tích chung chung, chưa rõ các biểu hiện, chưa đánh giá: 0,75 điểm - 1,0 điểm. + Học sinh phân tích sơ lược, không rõ các biểu hiện, chưa đánh giá: 0,25 điểm - 0,5 điểm.	
	- Khẳng định giá trị chủ đề và các hình thức nghệ thuật của truyện Nữ thần Mặt Trời và Mặt Trăng. - Nêu ý nghĩa của tác phẩm đối với bản thân và người đọc. Hướng dẫn chấm: + Học sinh trình bày được 2 ý: 0,5 điểm. + Học sinh trình bày được 1 ý: 0,25 điểm.	0.5
d	Chính tả, ngữ pháp Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt. Hướng dẫn chấm: Không cho điểm nếu bài làm mắc quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.	0.25
e	Sáng tạo - So sánh với các truyện thần thoại khác; liên hệ với thực tiễn; vận dụng kiến thức lí luận văn học để đánh giá, làm nổi bật vấn đề cần nghị luận. - Có sáng tạo trong diễn đạt, lập luận làm cho lời văn có giọng điệu, hình ảnh, bài văn giàu sức thuyết	0.5

		phục. Hướng dẫn chấm: - Đáp ứng được 2 yêu cầu trở lên: 0,5 điểm. - Đáp ứng được 1 yêu cầu: 0,25 điểm.	
Tổng điểm			10.00